

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

1961. évi bajai

vándorgyűlése

julius hó 7-én és 8-án

A DUNAÁRTÉRI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG
TERÜLETÉN

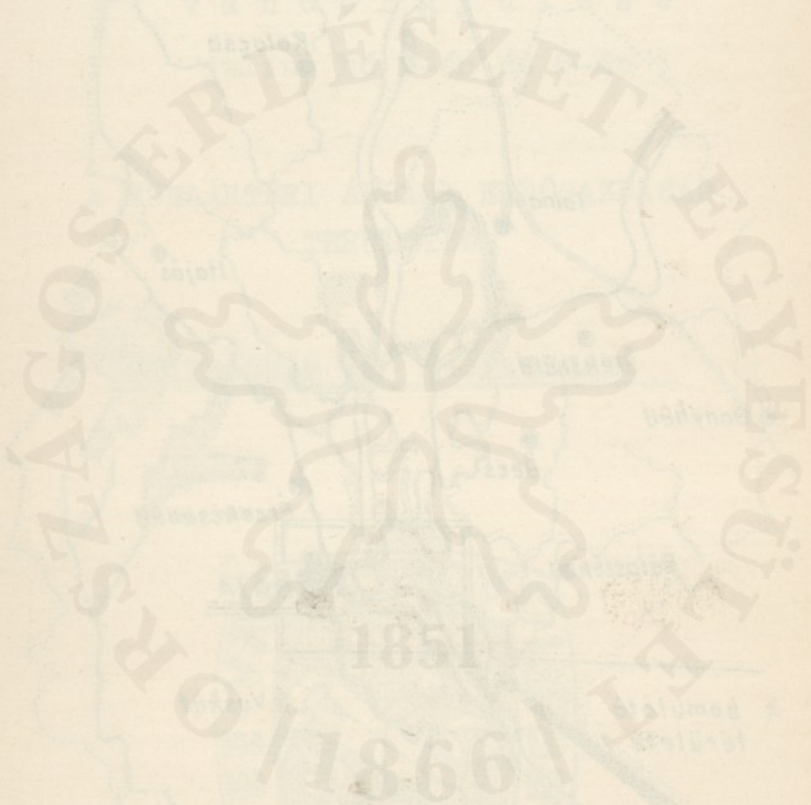
UTIPROGRAM - TÁJÉKOZTATÓ





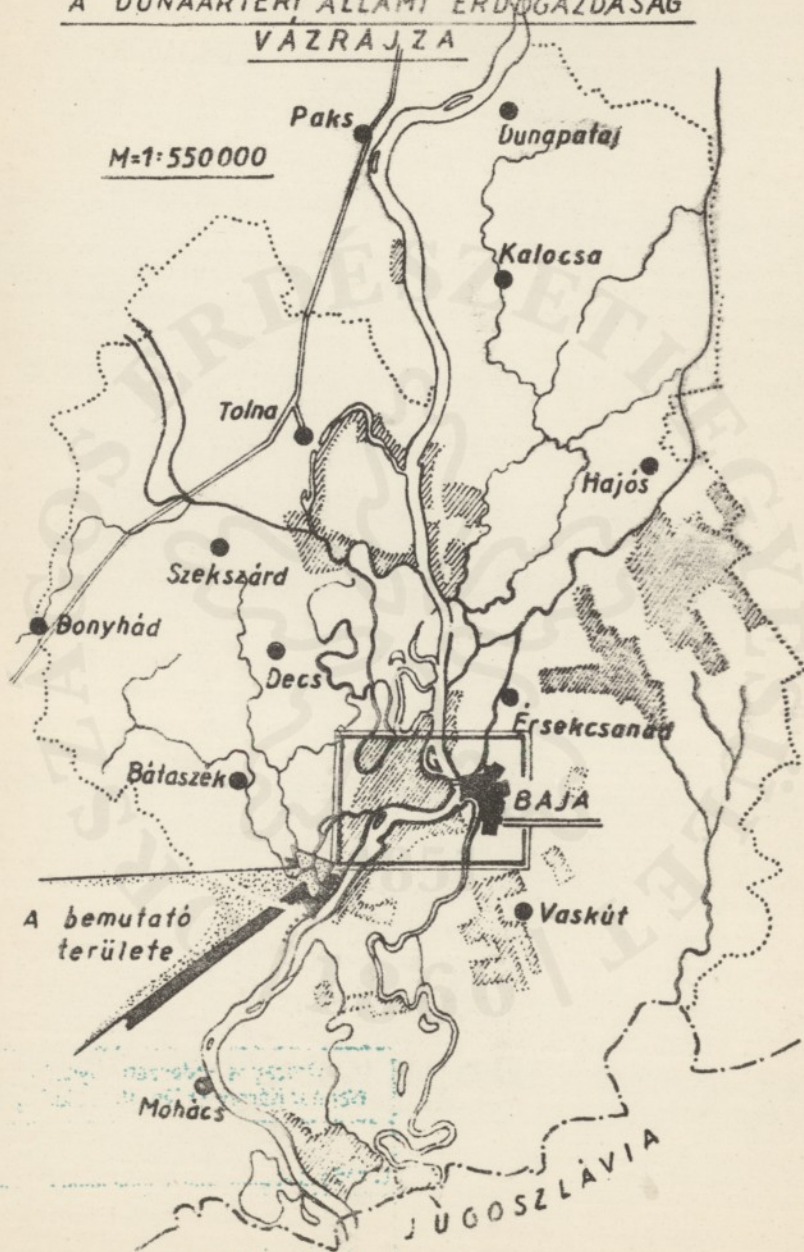
A KÖZMŰVELŐDÉSI MINISZTERIÁR TÁRSASÁGÁNAK
KÖNYVTÁRA

Méret: 250000



A DUNAÁRTÉRI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG VÁZRAJZA

M=1:550 000



AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1961.évi bajai

v á n d o r g y ü l l é s e
j u l i u s h ó 7 - é n é s 8 - á n

A DUNAÁRTÉRI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG
TERÜLETÉN

UTIPROGRAM - TÁJÉKOZTATÓ

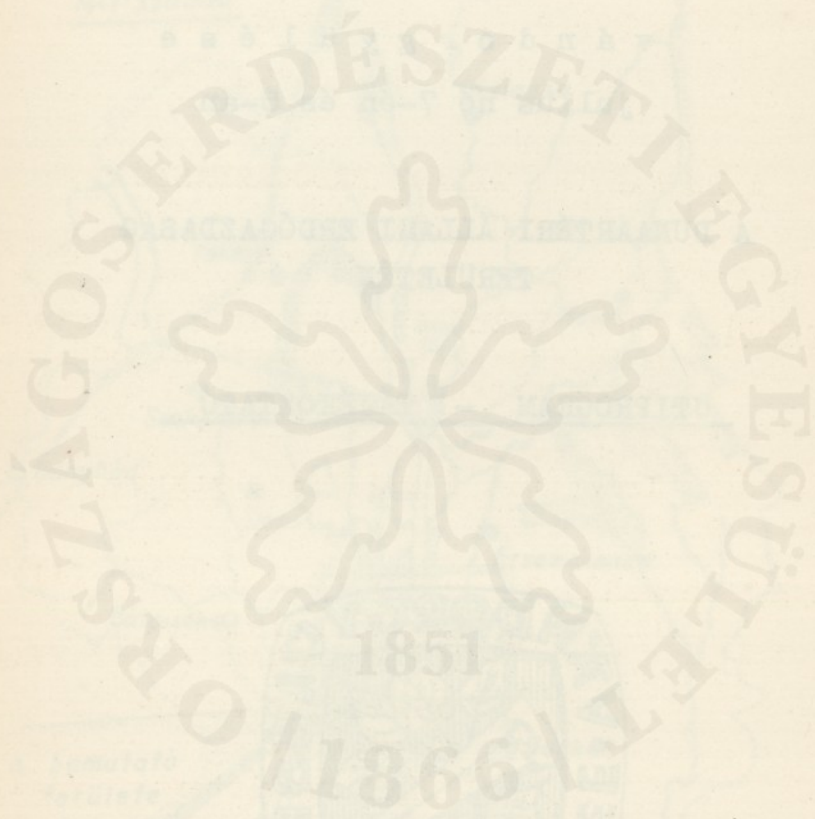


Országos Erdészeti Egyesület
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár

Leltári szám: 2623/L2024

Csoport szám: IV.
© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2024. Támogató: Agrárminisztérium Szerz.sz.: EGF/473-1/2024...

OEE KÖNYVTÁR
ÁLL. ELL. 2024



AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

1961 évi bajai

v á n d o r g y ü l é s e

julius hó 7-én és 8-án

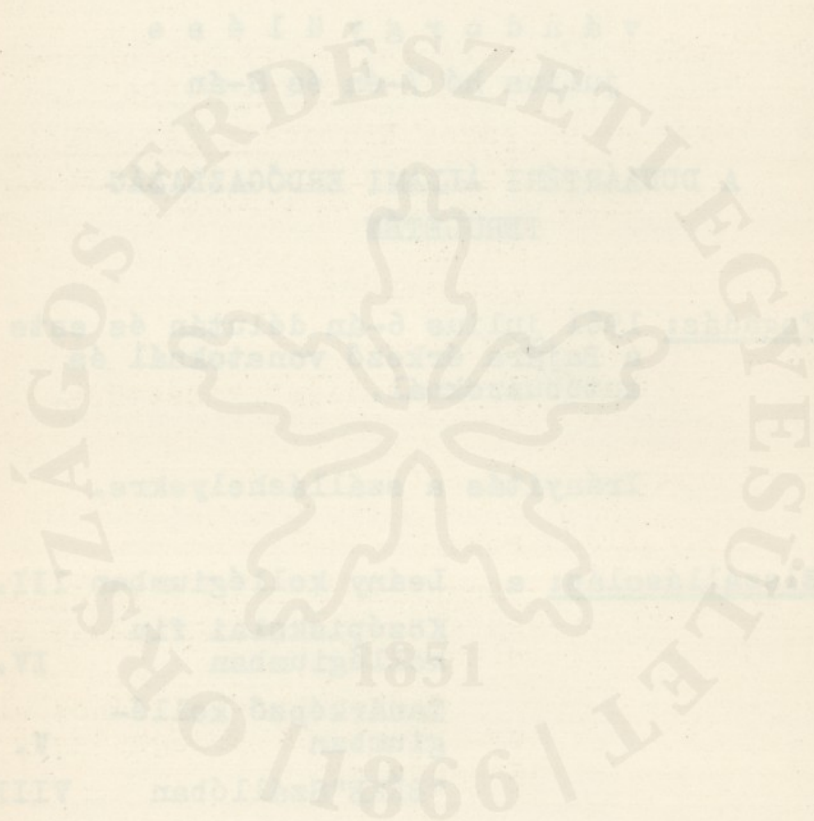
A DUNAÁRTÉRI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG TERÜLETÉN

Fogadás: 1961 julius 6-án délután és este
a Bajára érkező vonatoknál és
autóbuszoknál.

Irányítás a szálláshelyekre.

<u>Elszállásolás:</u> a	Leány kollégiumban	III.
	Középiskolai fiu kollégiumban	IV.
	Tanárképző kollé- giumban	V.
	"BÉKE" Szállóban	VIII.

AS ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1866. évi évkönyve



RÉSZLETES PROGRAM

Julius 7.-én pénteken.

7.³⁰-tól 8.³⁰-ig reggeli a VI.központi épület "Dózsatermében"

8.³⁰-kor az Országos Erdészeti Egyesület
1961 évi vándorgyűlésének megnyi-
tása a II.Tiszti Klubban.

Napirend.

1./ Főtitkári beszámoló.

2./ "Bedő Albert" díjak kiosztása.

10 perc szünet.

3./ Előadások:

A Dunaártéri Állami Erdőgazdaság adottságai, helyzete és feladatai.

Előadó: Erdélyi János a Dunaártéri Áll. Erdőgazdaság igazgatója.

A Baja környéki nyárasok telepítésének és kezelésének régi módszerei.

Előadó: Vancsura István erdőműv.műsz.vezető.

30 perc szünet. Büffé.

Erdőgazdaságunk szerepe az ország nyárfa ellátásában.

Előadó: Krón Kelemen a Dunaártéri Áll Erdőgazdaság főmérnöke.

A nyár erdőművelés jelenlegi helyzete az alsó-dunaártéren

Előadó: Tóth I. Imre erdőművelési csoportvezető.

13-15 óráig ebédszünet a VI. Központi épület Dózsa teremben.

15 órától előadások folytatása.

A gemenci szarvas.

Előadó: Party István a Gemenci Vadgazdaság vezetője.

Sekélyvizü hajózás és egyéb szállítási kérdések.

Előadó: Tuzson Tihamér műsz. csoportvezető

16-18 óráig

4./ Hozzászólások az elhangzott előadásokhoz. A szakmai vita összefoglalása, értékelése.

Közben 10 perc szünet.

18-20 óráig Városnézés.

20.³⁰-tól vacsorával egybekötött ismerkedési
est a VI.sz.központi épület Dózsa-
termében.

Julius 8.-án szombaton.

7-8 óráig reggeli a VI.Központi Épület Dózsa
teremben

8 órakor indulás viziuton az ártéri erdők
megtekintésére a térképen "A" pont-
tal jelölt Sugovica hidtól "B"
pontba alsópörbölyi erdészkerület-
be.

9-10 óráig 1./ 4 éves Ó.nyár
2./ 40 éves ko nyár állomány
megtekintése.

10 órakor Indulás viziuton "C" pontba
Duna tulsó oldalára.

Kiszálláskor: tizórai kiosz-
tás.

10.³⁰- 12.³⁰-ig pandurszigeti séta "C" pont-
tól "C" pontig, közben a vi-
zijárművek átállnak.

1./ Fiatalos vadkárelhárítási
kísérletek helye /Koltay ül-
tetés/

2./ Köztes és köztesnélküli er-
dőfelujítások összehasonlí-
tása

3./ 31 éves ko Nyár a legalsó
viztűrési határon.

- 4./ 31 éves ko Nyár próbaterület elemzése.
- 5./ 5 éves ko Nyár fiatalos megtekintése.

12.³⁰-kor hajóba szállás, ebéd kiosztás.
Áthajózás a "D" pontba.

14.³⁰-tól
16 óráig "Csertai" erdészkerületben "D" pontban.

- 1./ Idős ritka nemesnyáras megtekintése.
- 2./ Idős sűrű nemesnyáras megtekintése.
- 3./ Gyérités középkorú nemesnyárasban.

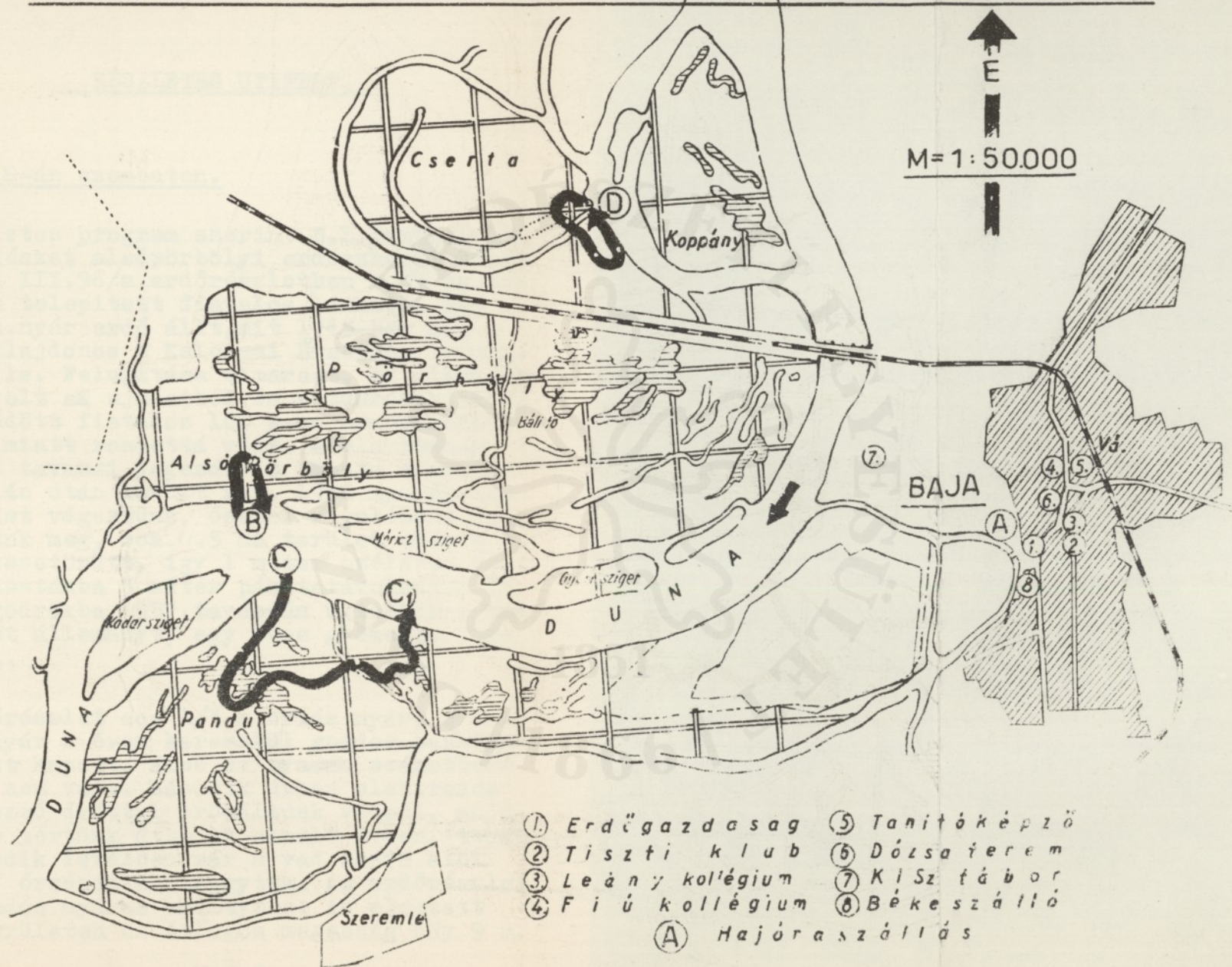
16 órakor hajóval visszautazás Bajára a VII.pontban "KISZ.Táborban"

17.³⁰-kor Közös vacsora.

Éjjeli szállás erre az éjszakára is biztosítva van, tekintettel a várható menetrend változásra, az esetleges éjszakai utazás részletei a helyszínen megtudhatók a rendező bizottságtól.

O.O.O.O.O.O.O.O

VÁZRAJZ A BAJAI ORSZÁGOS ERDÉSZETI VÁNDORGYÜLÉS SZINHELYÉRŐL





RÉSZLETES UTITERV.

Julius 8-án szombaton.

A részletes program szerint B.l.pontban bajai erdészet alsópörbölyi erdészkerületében a Bajai III.96/a erdőrészletben 9.39 ha területen telepített fiatalos látható. Itt régen n.nyár erdő állt, mit 1945-ben még a volt tulajdonos a Kalocsai Érsekség termeltetett le. Felujítása elmaradt. Az állomány alatt volt aK ujulatból és a tuskósarjakból felfeverődött fiatalos 100 %-os szarvashántási kár miatt rontottá vált. Átalakítására az 1956 tavaszi jegesárviz okozta szarvaspusztulás után került sor. 1956 nyarán bozótirtást végeztünk, ősszel rigolózást kíséreltünk meg, cca.0.5 ha terület után e - kénk összetörött, így 1 méter szélesen kapált pásztákba 5 méter pásztatávolságra 35 cm-es gödrökbe 1957.tavaszaán ültettük a bemutatott állományt, egy éves gyökeres dugvánnyal.

Az erdőrészlet cca 1/3-a óriás nyár, 2/3-a korai nyár 2 éven keresztül gondos pásztáskapálást kapott. Első év nyarán számottevő vadkár nem volt. Második évben elektromos vadriasztó dróttal próbáltunk védeni, majd őrzésre tértünk át.- Az elmúlt évben, tehát a negyedik levélben már a vad szája alól kinőtt, őrzését abbahagytuk. Az erdőrészlet szederindás nyáras erdőtypus. Az elemzett próbaterületen az átlagos magasság óNy 9 m.

koNy 6 m d 1.3 átlag, óNy 9 cm koNy 7 cm,
1 ha-ra átszámított fatömeg 52 m³. Egy évi átlag növedéke 13 m³/ha.

A nyárákat azért nem nyessük fel, mert még cca.3-4 évig a szarvas hántással súlyosan károsítaná.

B.2./ Baja III. 97/b erdőrészlet = 24.80 ha. Az üzemterv szerint 38 éves koNy állomány III.to; fatömege 472 m³. Ápolóvágás címén 1957/58 gazd.évben 85 m³/ha fatömeget vettünk ki. Az elemzett próbaterületen a fmagasság 28 m-től 36 m-ig. Átlag 34 m. Átlagos törzshálózat 8x8 m., azaz a növétér 64 m². Átlagos d. 1.3 59 cm. A növétér és az állagos d. 1.3 viszonya 1.08 m²/1 cm. d 1.3. 1 ha-ra átszámított összes bruttó földfeletti fatömege 600 m³. Az erdőtípus pántlikásfüvesbe átmenő szederindás nyáras.

A C./1 pontban Panduri erdészet alsópanduri erdészkerület Baja IV.120/c erdőrészlet = 4.79 ha. 1954-ben Koltay György felügyelete mellett kísérleti pótlékkal emelt időbéres munkával történt a friss vágásterület ültetése két éves suhánggal.- Ez a terület volt az "ERTI" vegyszeres vadkárelhárítási kísérletének is a színtere. A kezelt egyedek a savas kenőcstől, a kezeletlenek a vadkártól nyomorodtak el. A jelenlegi hajtások mind 1956-ban keletkezett tőhajtások, melyek mellől a régi csonk el lett távolítva.

C/2 Baja IV.118/m.= 1.78 ha és L=15.31 ha. 1953 őszén négyszer kettő méteres hálózatban lett beültetve fiatalosból szedett erős

nNyár suhánggal. 1954 telén sulyos szarvas-hántási kárt szenvedett, majd egy télvégi árvíz megfagyott jege ki is emelte a suhángok nagy részét. A következő erdősitési időnyben 2 éves csemetekerti suhángokkal pótoltuk. Az előző erdőrészlethez hasonlóan ezt is erősen visszatördelte a szarvas. A föld közelében látható könyökalaku görbületekből indult meg az 1956 évi erőteljes hajtás, mely már a jegesárvíz után csaknem vadkár mentesen fejlődött.- Megemlítem, hogy még 1957-ben a fiataloson látható sulyos nyárfarák fertőzés miatt véleményünkkel ellentétben egyes szakemberek az állomány kipusztulását jósolták. A károsítás nyoma itt-ott kétágus ágban ma is látható.

A 118/m erdőrészletet pár éven keresztül köztes műveléssel ápolták, míg az "L" erdőrészletben a bőséges ak ujulat segítette elő a fiatalos záródását. A köztessel művelt területen 118/m. részletben 1959 telén végzett próbaterület állománybecslése szerint az átlagos famagasság 6 méter, átlagos d 1.3 5.6 cm. 1 ha-ra átszámított fatömeg 15 m³ 1961 tavaszán végzett felvétel szerint az átlagos famagasság koNy 8.5 méter oNy 9.5 m. átlagos d 1.3 koNy 11 cm. oNy 10 cm 1 ha-ra átszámított fatömeg 55 m³ az évi folyó növedék 12.4 m³/ha. Termőhelyi osztály IV.

C/3 Baja IV. 119/e erdőrészlet = 3.24 ha. 31 éves koNy állomány fatömege 580 m³/ha az üzemterv szerint. Ebből kikerült a folyó gazdasági évben 260 m³ bruttó gyéritési fatömeg.- A terület III-tó, typusa átmenet a sásostól a szederindásig, zömmel pántlikafüves. A viz által kipusztított folt határa mutatja azt a

legalsó szintet ahol a koNy termelhető.

C/4 Baja IV.119/b = 4.15 ha. 31 éves ko Nyár IV.termőhelyi osztály. Az elemzett próbaterületen famagasság 23 métertől 30 méterig, átlag 28 méter. A biológiai felsőmagasság alapján III. to.-ba sorolható. A d. 1.3 21 cm-től 45 cm-ig. Átlag d 1.3 35 cm. Az átlagos d 1.3 1 cm-re eső növénytér 1.24 m². 1 ha-ra átszámított fatömeg 447 m³. A famagasság és a mellmagassági átm. viszonya /állékonysági mutató/ 0.80.

C/5 Baja IV.121/c = 1.97 ha. 1955 tavaszán fogattal felszántott vágásterületbe egy éves koNy gyökeres dugvánnyal 4x2 méteres hálózatban történt az erdősisítés mezőgazdasági közteshasználat. Az 1955 évi ismétlődő nyári árvizek a köztes terményt elpusztították, 1956-ban a mezőgazdasági köztes megszűnt a terület még teljes kapálással kapott ápolást. Az elemzett próbaterület adatai átlagos magasság 9 m. átlagos d 1.3 12 cm 1 ha-ra átszámított fatömeg 56 bruttó m³.

D/1 pontban Bajai erdőszet csertai erdőszkerület Baja I.53/b.=7.64 ha. 39 éves koNy III.t.o. Az elemzett próbaterület szerint famagasság 26 métertől 33 m-ig átlag 31 méter. A biológiai felső magasság alapján III.to-ra sorolható.

A d 1.3 36 cm-től 94 cm-ig. Átlag d 1.3 68 cm. Az átlagos d. 1.3 1 cm-re eső növénytér 1.40 m². 1 ha-ra átszámított fatömeg 515 m³. A famagasság és d 1.3 viszonya /állékonysági mutató/ 0.45.

Az átlagfára vonatkoztatott korona átm. es d.
1.3 viszonya 14 m/cm.

Ez a nemesnyáras minthogy közvetlenül a rakodó mellett van, fiatal korától kezdve gyakori/ha nem is szakszerű/ gyéritést kapott, mert csapófának, majd landinának, minden hajórakáshoz vágta ki belőle 1-2 fát. Elsősorban a kétáguak kerültek el a fejszét.

Az üzemtervi nyilvántartás szerint 1955/56-ban 31 m³/ha. 56/57-ben 71 m³/ha előhasználati anyag került ki.

Jól érzékelhető az u.n.hizlaló állomány nevelési módszer hatása. Kár hogy az állományban szárazág-nyesés nem történt.

D.2 Baja 1.52/e = 18.75 ha. Üzemterv szerinti életkora 35 év. Az állománynak most bemutatott része 1-2 évvel idősebb, míg a nyugati része 1-2 évvel fiatalabb az átlagos életkoránál.

Az állomány csak megkéssett gyéritéseket kapott 1954/55 gazdasági évben 22 m³/ha, 56/57-ben 67 m³/ha. A megelőző kitermelésekről nincs adatunk. A csatolt koronavetület rajz jól szemlélteti a két állomány, az előző és a most bemutatott jellegzetességét. A múlt évi gyérités még látható nyomot hagyott helyenként a záródásban.

Az elemzett próbaterület adatai az alábbiak.

Famagasság 26 m-től 33 m-ig. Átlag 30 méter. A biológiai felső magasság alapján IV.t.o.-ba sorolható.

A D 1.3 33 cm-ből 58 cm-ig. Átlag d. 1.3 44 cm. Az átlagos d 1.3 1 cm-re eső növénytér 0.95 m^2 . Egy ha-ra átszámított fatömeg 475 m^3 . A famagasság és d. 1.3 viszonya /állékonysági mutató/ 0.68. Az átlagfára vonatkoztatott korona átmérő és d. 1.3 viszonya 12 m/cm.

D/3 Baja I 63/c = 7.65 ha 19 éves ko.Nyár
Az üzemterv szerint mezőgazdasági elő és köztes használatra lett telepítve, 1954 őszén zöld juharral alátelepítve. Az állomány többszöri szárazság felnyesést kapott. Az utolsót 1957 nyarán, mikor csak a /V/ fák lettek 6 méteres létráról elérhető magasságig felnyesve. 1953-ban erőteljesebb gyéritést kapott, ennek fatömege nincs nyilvántartva! 1955/56-ban $49 \text{ m}^3/\text{ha}$ került ki - ebben a gazdasági évben újabb gyéritést kapott, illetve bemutatásul egy kis részét most gyéritjük. Az elemzett terület adatai az alábbiak. Famagasság 11 m-től 25 m-ig. Átlag 20 m. A biológiai felső magasság alapján III.to-ba sorolható. D.1.3 15 cm-től 38 cm-ig, átlag 24 cm. Gyérités előtt az átlagos d. 1.3 1 cm-re eső növénytér 0.70 m^2 . Egy ha-ra átszámított fatömeg 259 bruttó m^3 . A famagasság és d. 1.3 viszonya /állékonysági mutató/ 0.83. Az átlagfára vonatkoztatott koronaátmérő és d 1.3 viszonya 16 m/cm. A "V" fák jelenlegi fatömege 1 ha-ron 97 m^3 . A gyéritésre kijelölt fák 42 m^3 fatömeget tesznek ki ha-ként.

Gyérítés után az átlagos átm. d.l.3 = 28 cm. Egy fa átlagos növétere 27 m². Az átlagos átm. 1 cm-re eső növétér 0.93 m². Kikerült fatömeg 16 %. A termelést Druzsba motorfűrészes brigád végzi.

A mintaterületek állománybecslését Bárdfalvi Ferenc, Mirk Mária és Palotás Ferenc végezték.-

- . - . - . -

A DUNAÁRTÉRI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG ERDŐTERÜ- LETEINEK MULTJÁROL.

A dunai erdők és a homoki erdők legnagyobb része egyházi és alapítványi birtok volt. A déli részekén az országhatárra dőlve családi vagyon volt./Frigyes főherceg/

Az egyházi birtokon, ahol a tulajdonos jogi személy volt és csak a mindenkori haszonélvező gazdálkodott, jellemző az erdők kihasználtsága és a felújításoknak minél olcsóbb módszere. Az alapítványi birtoknál már mint költségvetési szervnél fejlettebb az erdőgazdálkodás, többet fordított a személyzetre és a felújítások szakszerűségére.

A Frigyes főhercegi birtokon volt legjobban összhangban a családi vagyon gyarapítására való törekvés a főuri passziót szolgáló vadászattal. Ezért itt volt a legfejlettebb er-

dőgazdálkodás - vadkárelhárítás - de bőségesen volt szarvas is.

Az erdőgazdasághoz tartozó dombvidéki erdők nagyobb részben alapítványi birtokok, kisebb részben Montenuovo herceg családi birtoka, részben pedig Apponyi grófoké. Majd később az országos földhitelintézet tulajdonába jutottak.

Ezek az erdők is legnagyobb részt vadászati célokat szolgálták, aminek kárát a ránk maradt sarj erdőkben látjuk. A montenuovo/szállkai/ erdők szakmai szempontból jól kezelték voltak, de a cseresítéssel tulzásba estek.

A felszabadulás utáni államosítás és átszervezések a mai formát és összetételt 1955-ben alakították ki.

Az Erdőgazdaság jelenlegi helyzetét és egyes speciális feladatait az előadók ismertetik.-

O o O o O

BAJA TÖRTÉNETÉRŐL ÉS NEVEZETESSÉGEIRŐL.

/dr. Solymos Ede muzeum igazgató/

Városunknak településre alkalmas fekvése magyarázza, hogy az emberi élet nyomai környékünkön az őskorig nyulnak vissza. Persze a folyamatos lakottság nem mutatható ki. A tatárjárás utáni tervszerű telepítés korából a XIII. századból van már okleveles adatunk, amikor is "Baja" név mint az egyik birtokos neve tűnik fel. A gyér adatokból következtet

ni lehet arra, hogy a török hódoltságig a város lakossága magyar volt, a város azonban különösebb szerepet nem játszott.

A törökök által elpusztított magyarság helyét fokozatosan szerbek foglalták el, akik kihasználták a jó hajózási átkelési lehetőségeket. Lassan kis kereskedelmi teleppé fejlődött Baja.

A törökök kiűzése után 1696-ban szabadalmazott kamarai mezővárosi rangra emelte III. Károly Baját, és a szerbeknek különféle szabadalmakat is biztosított. - 1726-ban Czobor Márk kapta meg a bajai birtokot, aki szerződést kötött a várossal, amely "contractust" a későbbi földesurak, a Grassalkovichok ismételten megújítottak. Noha az uradalom akadályozta a mezőgazdaság fejlődését, a szerződés lehetőséget adott a városi fejlődésre.

Baja kikötőjében találkozott Bácska gabonája, Kiskunság állata, a Dunántul bora és építőanyaga, s innen szállítottak tovább a Dunán Bécs felé vagy le a Balkánra lóvontatásu fahajókon. Az Alföld belsőjében tengelyen jutott el az áru. A kereskedelemmel együtt lendült fel az ipar. A céhes mesteremberek száma egyre növekedett, s messze vidék szükségleteit elégítették ki. Az átmenő gabonátárolásra hatalmas hembárok épültek, de majdnem minden lakóház is rendelkezett raktárral. A Sugovica környékén hatalmas pincékben tárolták a bort. A Dunán több mint 100 malom őrlötte a búzát. Sok kocsmá és beszálló-vendéglő várta az utasokat. A XIX. század elején gyors

ütemben épült a város. A fejlődést megakasztotta az 1840 május 1-i tűzvész, mely szinte egész Baját hamuvá égette. A polgárosult lakosság azonban rövid idő alatt kiheverte a csapást. Baja kereskedelmi jelentősége a múlt század közepén vetekedett Szegedével. Az Alföldi vasutvonal megépítése azzal, hogy városunkat elkerülte az áruforgalmat elterelte a Dunától, végzetes csapást mért Baja kereskedelmi életére. A gazdasági súly a mezőgazdaságra helyeződött át, és csak a felszabadulás után indult meg jelentősebb iparosodás.

Az elmondottakból következik, hogy Baja műemlékei nem túl régiek. Jelentőségük inkább abban áll, hogy a XVIII. XIX. századi város életének megmaradt emlékei.

Az alábbiakban néhány jellegzetes épületet ismertetünk.

A Ferences-zárda alapjait 1722-ben rakták le, 1732-37 között építik hozzá a templomot. Mindkét épület barokk stílusban épült, a későbbi renoválásokkal azonban - főleg a zárda épületét - eléggé kivetkeztették formájából. A templomban ma is több barokk oltárképet és faragott padot láthatunk, s nagyon szép a Mária-oltár előtti kovácsolt vas ajtó. A ferencesek a bevándorló bunyevácokkal jöttek városunkba, ők tartották fenn az első iskolákat, és a rendházban voltak az 1700-as évek megye gyűlései. - Itt élt két évig 1773-74-ben Martinovics Ignác is.

A belvárosi templom 1765-ben épült, Grassalko-

vich Antal segítségével. Főoltára barokk, a szószék klasszicista. Említésre méltó a templomban látható Polimberger siremlék. A templom mellett álló Flórián szobor Domenico Berti olasz kőfaragó mester munkája 1827-ből. Szent Flórián a tűzvések ellen védi a házakat, ámbár az 1840-es tűz elemésztette a plébániát, a belvárosi templomot, és a ferenceseket is a zárdával együtt.

A Béke-téren álló Szt.Háromság szobrot 1750 körül emelték a pestis járvány emlékére.1881-ben renoválták, talapzatát átépítették. Ugyan- csak a pestisre emlékeztet a Rókus kápolna, késő barokk épülete is. Az 1739-es járványkor tett fogadalom alapján épült 1755-ben.

A Kálvária kápolna Baja egyik legszebb klasszicista épülete. Valószínűleg Hild József tervei nyomán építették 1836-ban. Előtte 1795-ből származó barokk szoborcsoport. A tűzvész megkímélte a várostól távol eső épületet.

A szerbek egykori nagy számát és gazdagságát mutatja két szerb templom. A Tánocsics utcai 1775-ben épült ikonosztázionja 1810-ben készült el, mely a szerb egyházművészet egyik remeke. A szerbek a kereskedelmi élet hanyatlásával a múlt század végén elköltöztek Bajáról. Templomaik ma elhagyatva állanak.

A világi épületek közül elsőnek a mai Tanácsházát kell megemlitenünk. 1760 körül Grassalkovich Antal építette. Az egykori barokk épületet 1896-ban neorenesance stílusba átépítették, csak a földszinti oldalfolyosók boltozata és a muzeumban őrzött egykoru képek őrzik az ere-

deti formákat. Az erkélyt tartó homokkő figurák ma a vonatkertben láthatók.

A Béke teret Baja főterét ugyancsak Grassalkovich alakította ki, lebontatva az ott állott kisebb épületeket. A három oldalról beépített és a Duna felé nyitott hatalmas tér egyik jellegzetes városképe Bajának.

A Béke-tér Deák Ferenc-u.1.sz.sarok épület egykor az uradalom gazdasági épülete volt 1847-ben alapított Bajai Takarékpénztár vette és alakította át mai formáját. Ebben az épületben van a Türr István Múzeum, Gyűjteménye őrzi a környék régészeti leleteit néprajzi anyaga felöleli a vidék gazdag népviseletét, a dunai halászat eszköz anyagát és a város történetének emlékeit.-

Képzőművészeti gyűjteménye főleg a XX.század művészeti irányait képviseli. A múzeum állandó kiállítása természetrajzi, régészeti, várostörténeti és népművészeti anyagot tár a látogató elé.

Deák Ferenc-u.3. egy emeletes ház XVIII. századi barokk épület. Egykor Latinovich kuria. Romantikusra átalakítva is a város egyik legszebb épülete.

Arany János-u.1.szám hajdani Vojnich kuria Hild József hatása alatt épült 1830 körül klasszicista stílusban. A nemzeti szellem ébredését jelzi, hogy homlokzatán a magyar címert találjuk meg. Kovácsolt vas kerítésével széles kocsifelhajtójával a vidéki uri kuriák egyik legszebb példája. 1948.

óta művésztelep. Évekig élt falai között Rudnay Gyula Kossuth díjas művészünk is.

Baja kereskedelmi életének emlékei a magtárak. Ilyeneket láthatunk pl. a Péter Pál-u. 7.sz. /klasszicista 1820 körül/ a Grauaug Ármin-u.5. és a Batthyányi-u.3.sz. alatt.

A Dózsa György-u.18.sz."Kiegel Ház" egy emeletes tömbjével valamikor a pesti kereskedők céljait szolgálja. Földszintje csupa bolt helyiség volt, melyet a híres vásárookra lejáró kereskedők béreltek. A Kunfay Zs.u. 10.sz. ház helyi pallérmunka a XIX. század elejéről. 1820 körül klasszicista stílusban épült a mentelep, később eklektikusra átalakították.

Az Alföldy József-utcában /Deszkás utca/ több egész szokatlan alaku házat láthatunk. A Komáromból ide települt fakereskedők emlékéit őrzik, akik a Dunán leusztatott épületfával látták el az Alföldet. Ők a felvidéken megszokott háztípusokat építették itt is.

A bőrfeldolgozó ipar emlékei már alig láthatók, pedig egykor sok timár és szücs is élt Baján. A Galamb-u.7.sz.háznak még meg van a bőrszáritó padlása, az Attila-u.11.sz.1860 körül épült romantikus stílusú ház híres bőrgyár volt.

A gázgyár az ország egyik legrégebbi gázüzeme, 1885-ben az augsburgi Vereinigte Gaswerke építette, később a város átvette. Ujabb üzemek közül említésre méltó a két háború között

létesült a Posztógyár, a pár éve még kis üzemből kifejlődött Villamosiparigyar, melyek termékei külföldön is keresettek. Nagyobb üzem még a Ruhaüzem, az Épületasztalosiparigyar és a Faárugyar.

Mint tudományos kutatóintézet említendő meg a csillagda. A felszabadulás után mint lelkes amatőrök kezdeményezéseként indult meg s ma már nemzetközi hírnévnek örvend.

Baja nagy szülöttjei közül meg kell említenünk Türr Istvánt, Garibaldi legendás szárnysegédjét, az olasz szabadságharc egyik kiemelkedő alakját, a Panama és Korinthosy csatorna építésének egyik kezdeményezőjét, a Ferenc-csatorna építőjét.

Szülőháza a Tóth Kálmán téren a mai Járási Könyvtár helyén állott földszintes épület volt. Emlékműve a Sugovicza torkolatánál áll. Emléktárgyait és a rávonatkozó dokumentációs anyagot a Múzeum őrzi.

Tóth Kálmán a múlt század nagy lírikusa, a politikai élclap megteremtője, a Hölgyfűtár szerkesztője, Baja képviselője volt. Szobra a róla elnevezett téren látható, szülőháza a Tóth K.u.10.szám.

Mészáros Lázár 48-as hadügyminiszter is Baján született, akár csak Telcs Ede szobrász.

Jelky András a kalandos életű szabólegény Bajáról indult el, hogy hányatott életében

bejárja Hátsó-láda szigeteit. Szobrárt Medgyesy Ferenc mintázta meg.

Városunk egyik üde szinfoltja a Déry-kert. Déry Frigyes vásárolta meg a Barátok kertjét, és adta a városnak, hogy itt épüljön muzeum gyűjteménye számára. Terve nem valósult meg, műkincsei Debrecenbe kerültek. A gondozott park a pihenni vágyóknak nyújt felüdülést, a gyermekeknek pedig játszási lehetőséget akár csak a vonatkert.

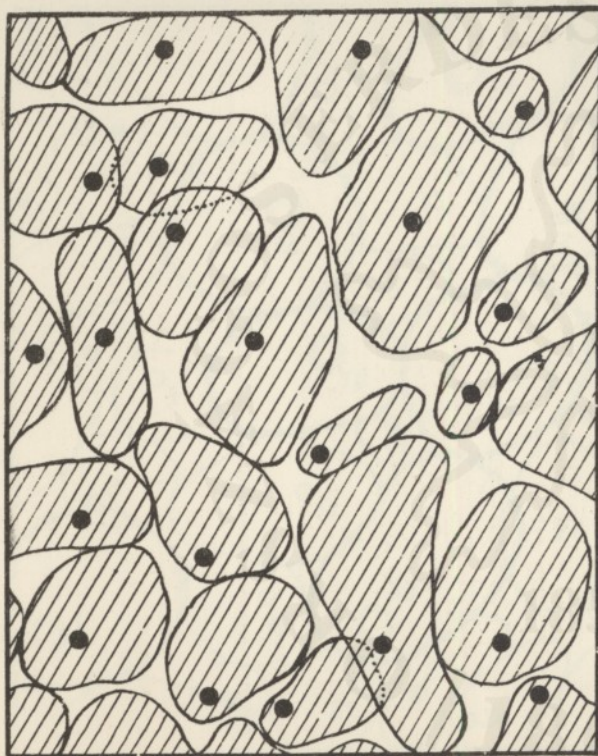
Nagyon hiányos lenne a városról rajzolt kép ha nem emlékeznénk meg a Sugovicáról. Kereskedelmi jelentősége ugyan csökkent a multhoz viszonyítva, s csak mint téli kikötő jöhet számításba, annál több lehetőséget nyújt a vizi-sportnak. Szigeti partján egymást érik a csónakházak, itt van a modern városi strand is, és a Sugovicán jut ki a nagy Dunára a több ezer bajai csónak, nagyjából motorcsónak, kirándulókkal és szenvedélyes horgászokkal. A Petőfi sziget rendezése és sportlétesítményekkel való kiépítése a város közeli terveiben szerepel.

Felelős kiadó: Tóth I.Imre

Készült az Állami Erdőrendezés
Műszaki Üzeme sokszorosító gépén
Bp.V., Kossuth Lajos-tér 11.

T.sz.: 61/083 Készült 400 példányban

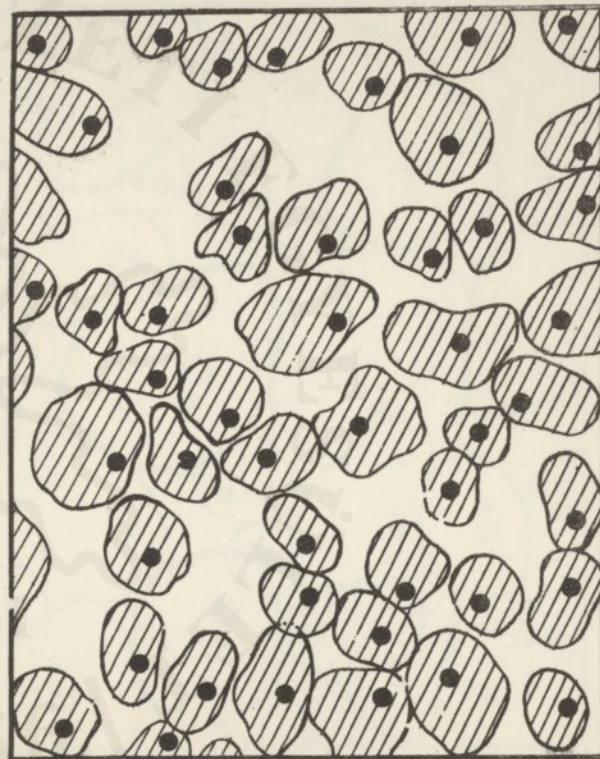
Felelős vezető: Árva Józsefné
Műszaki vezető: Darvasi J.Pál



B A J A I.

53/I B A J A I.

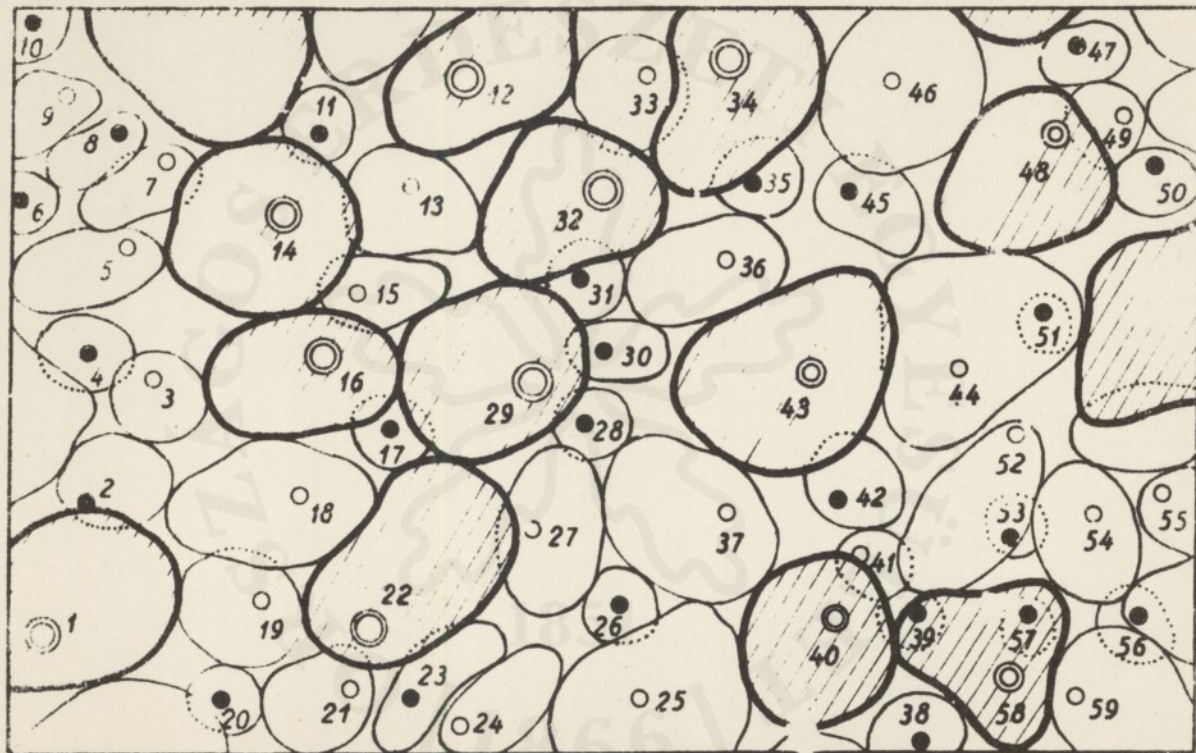
52/e.



002 1-1

1851 / 1866





● KIVÁGANDÓ ○ MEGMARADÓ ◎ V. F Á K



